

บทสรุป

วรรณคดีของชนผิวดำหมายถึง วรรณคดีที่เกิดจากชนผิวดำเชื้อสายแอฟริกาที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 จนถึงปัจจุบัน ชนผิวดำเป็นชนกลุ่มน้อยและกลุ่มเชื้อชาติที่มีประวัติศาสตร์การอพยพ และการตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในสมัยก่อนสงครามกลางเมือง ชนผิวดำถูกนำเข้ามาเป็นทาสผู้รับใช้ตามสัญญา (Indentured slaves) และต่อมากลายเป็นทาสที่เป็นสมบัติของเจ้าของ (Chattel slaves) ระบบทาสได้กดขี่ข่มเหงชนผิวดำอย่าง ไร้มนุษยธรรม ชนผิวดำในสมัยทาสส่วนใหญ่เป็นชาวชนบททำงานใช้แรงงานตามไร่ในภาคใต้และอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ชนผิวดำในชนบทเหล่านั้น ได้สร้างสรรค์วรรณกรรมพื้นบ้านตามประเพณีและวัฒนธรรมของทวีปแอฟริกาไว้หลายประเภท อาทิ นิทาน บทเพลง และเพลงสวด เป็นต้น วรรณกรรมพื้นบ้านเหล่านั้นเล่าสืบต่อกันมาโดยไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง อย่างไรก็ตาม ในภาคเหนือทาสบางคนได้รับการศึกษาเพราะมีนายสนับสุนน ทำให้มีโอกาสสร้างสรรค์วรรณกรรมลายลักษณ์อักษรที่อิงรูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมนีโอคลาสสิก อาทิ นิลลีซ วิทลีย์ เป็นต้น

วรรณกรรมลายลักษณ์อักษรอีกประเภทหนึ่งของชนผิวดำ ที่ถือกำเนิดขึ้นมาในสมัยก่อนสงครามกลางเมืองก็คือ วรรณกรรมประเภทประท้วงระบบทาส นักพูดและนักต่อสู้เพื่อการเลิกทาสที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น อาทิ เฟรเดอริก ดักลาสและเดวิด วอล์กเกอร์ ได้แต่งวรรณกรรมประเภทประท้วงระบบทาสโดยสะท้อนความรู้สึกนึกคิดอย่างรุนแรงของชนผิวดำต่อระบบทาส

หลังสงครามกลางเมืองทาสผิวดำได้เป็นไท และบางส่วนอพยพออกจากชนบทสู่เมือง ในปลายศตวรรษที่ 19 ปรากฏว่า ชนผิวดำละทิ้งชนบทมุ่งสู่เมืองเป็นจำนวนมาก วรรณคดีได้สะท้อนชีวิตชุมชนของชนผิวดำที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง เพราะอคติทางเผ่าพันธุ์ของชนผิวขาวและจำต้องออกฉีกกับการปกครองแบบ "เสมอภาคแต่แบ่งแยก" (Equal but Separate) หรือที่เรียกว่ากฎหมายจิม โคร (Jim Crow Law) กวีและนักประพันธ์หลายคนได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นที่เกิดจากความอยุติธรรมของกฎหมายจิม โคร ที่แบ่งแยกชนผิวดำ

ออกจากชนผิวขาวในการให้บริการสาธารณะของรัฐ (Segregation) กวีและนักประพันธ์สำคัญในสมัยหลังสงครามกลางเมืองคือ พอล ลอเรนซ์ ดันบาร์ และชาร์ลส์ ดับลิว เซสแนท์

ในต้นศตวรรษที่ 20 หลังการอพยพสู่เมืองครั้งใหญ่ (The Great Migration to the Urban Centers) ชนผิวดำถูกบังคับให้ต้องอาศัยรวมกันหนาแน่นในเมืองใหญ่ อาทิ นิวยอร์ก ชิคาโก วอชิงตัน ดี.ซี. ดีทรอยต์ บัลติมอร์ เซนต์หลุยส์ ฟิลาเดลเฟีย และแอตแลนตา วรรณคดีในต้นต้นศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะในทศวรรษที่ 1920 รุ่งเรืองมากเพราะเหล่ากวีนักประพันธ์ ศิลปินและนักวิชาการมากมายต่างรวมตัวกันที่ เขตฮาร์เล็ม ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งเสริมและร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง เป็นการแตกต่างจากการอยู่กันอย่างกระจัดกระจายในชนบท ทศวรรษที่ 1920 จึงได้ชื่อว่าสมัยฮาร์เล็ม เรอเนซองส์ เพราะวรรณคดี ดนตรี และศิลปวิทยาการของชนผิวดำได้เกิดใหม่และเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด เป็นยุคแห่งการสร้างสรรค์วรรณกรรมทรงคุณค่าที่ล้นสะท้อนความเป็นชนผิวดำ และมรดกวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของชนผิวดำ กวีและนักประพันธ์สำคัญของสมัยฮาร์เล็ม เรอเนซองส์ ได้แก่ คลีออต แมกเคย์ และแลงส์ตัน ฮิวส์ เป็นต้น

สมัยรุ่งเรืองหรือยุคทองของวรรณคดีชนผิวดำผ่านพ้นไปด้วยระยะเวลาอันสั้น เพียงหนึ่งทศวรรษ จากนั้น ชนผิวดำต้องเผชิญกับความทุกข์ยากเมื่อสหรัฐอเมริกาตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ชนผิวดำไร้งานและยากจน ทั้งยังต้องเผชิญกับการมุงร้ายและการเหยียดหยามสีผิวจากชนผิวขาว ชนผิวดำไม่ได้รับความเสมอภาคในเรื่องการศึกษา การทำงาน การขึ้นศาล และที่อยู่อาศัย วรรณกรรมหลายเรื่องได้สะท้อนฐานะของชนผิวดำที่เป็นเสมือน "บุคคลที่ถูกลืม" (The forgotten man) ริชาร์ด ไรต์ และมาร์กาเรต วอล์กเกอร์คือตัวแทนของยุคสมัยแห่งความทุกข์ยากและความเจ็บปวดของชนผิวดำในทศวรรษที่ 1940 ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากวรรณกรรมของไรต์เรื่อง **Black Boy** และ **Uncle Tom's Children** ความกดดันจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจทำให้กวีและนักประพันธ์เหล่านั้นต่างใช้ความสามารถในการประพันธ์เรียกร้องความเสมอภาค ความยุติธรรมและสิทธิของพลเมือง กวีนิพนธ์นิยายและเรื่องสั้นในทศวรรษที่ 1940 ล้วนมุ่งชี้ความบีบคั้นและวิญญานชนด้อยอย่างเจ็บปวด ๆ

ของชนเผ่าผู้ต้องการเรียกร้องขอความเสมอภาคและสิทธิพลเมืองให้ทัดเทียมชนเผ่าขาวผู้ที่คิดว่าตนเอง "สูงส่งและประเสริฐกว่า" ชนเผ่าตาลอดมา

ทศวรรษที่ 1950 และ 1960 ชนเผ่าตาลวมพลังต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของพลเมือง มีการเดินขบวน การนั่งประท้วงอย่างสงบ และการปลุกระดมโฆษณาชวนเชื่อ ผู้นำชนเผ่าหลายคนใช้วาทศิลป์ปลุกระดมชนเผ่าเพื่อเรียกร้องสันติภาพและให้ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นชนเผ่า เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ และมอลคอล์ม เอ็กซ์ ในทศวรรษที่ 1960 กวีนิพนธ์มีลักษณะอหังการและก้าวร้าว เพราะกวี เช่น เลอร์ว โจนส์และนิกกี จีโรวานนิเชื่อว่า กวีนิพนธ์คืออาวุธพิฆาตที่มีศักยภาพในการชำระล้างสังคมการเมืองและศีลธรรมอันชั่วร้าย ในที่สุดชนเผ่าตาลก็ได้รับสิทธิของพลเมืองใน ค.ศ. 1964 ความเหลื่อมล้ำต่ำสูง ความอยุติธรรมและความไม่เสมอภาคในเรื่องต่าง ๆ ตามนิตินัยถูกจัดสิ้น หลังค.ศ. 1964 วรรณคดีของชนเผ่าตาลมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นทั้งรูปแบบเนื้อหาและภาษา ตลอดจนค่อย ๆ กลมกลืนเข้าสู่กระแสหลักวัฒนธรรมอเมริกัน แต่ส่วนมากยังคงสะท้อนเอกลักษณ์ของชนเผ่าตาล วรรณกรรมพื้นบ้านอันเก่าแก่และการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชนเผ่าตาลในสังคมอเมริกา ในทศวรรษที่ 1970 และ 1980 วรรณคดีของชนเผ่าตาลได้พัฒนาขึ้นมาสู่ระดับเดียวกับวรรณคดีอเมริกัน มีนักประพันธ์ที่สร้างสรรค์วรรณกรรมสำคัญ ๆ อาทิ โทนี มอร์ริสัน มายา แอนเจลู และอลิซ วอล์กเกอร์ วรรณกรรมประเภทนวนิยายบางเรื่องกลายเป็นภาพยนตร์โทรทัศน์และบทละครหลายเรื่องได้แสดงในโรงละครบรอดเวย์

อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมของชนเผ่าตาลเป็นวรรณกรรมทรงคุณค่าที่ล้วนสะท้อนวิถีชีวิต ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของชนเผ่าตาลตั้งแต่สมัยทาสจนถึงปัจจุบัน ทั้งยังแสดงพลังการต่อสู้อันยิ่งใหญ่ของชนเผ่าตาล เพื่อความอยู่รอดในฐานะมนุษย์ผู้มีเลือดเนื้อและศักดิ์ศรีในสังคมอเมริกานับซับซ้อน ตลอดจนร่วมผดุงไว้ซึ่งสันติสุขและความเจริญของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง